

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.459/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Finna Csaba (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek, a dr. Kiss Attila (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben kegyeleti jog megsértése miatt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 6.P.21.217/2010/25. számú ítélete ellen az alperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 5 000 (ötezer) Ft másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 6 000 (hatezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Néhai **N. S.** - a felperesek édesapja és az alperes testvére - 1996. január hó 11. napján hunyt el. A néhai és a felperesek édesanyjának (**N. S.né**) házassági életközössége az 1994. szeptember hó 18. napján történt szétválás alkalmával szakadt meg, a házasságuk 1995. január hó 21. napján került felbontásra. A néhai ezt követően vásárolt magának egy lakást részben az édesanyjától (**N. S.né K. J.**) kapott és a haláláig vissza nem fizetett 320 000 Ft kölcsön felhasználásával, továbbá a tulajdonát képezte egy társasházi lakás $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányada. A néhai halálát követően a felek és édesanyjuk (a felpereseké és az alperesé egyaránt) megállapodtak, hogy a hamvasztást követően a néhainak a szülei által

megváltott sírba történő temetését - ahol a néhai édesapja is nyugodott - az alperes és az édesanyja intézi, amelynek költségeit, továbbá a lakás vásárlásához kapott kölcsönt elszámolták: ezek ellenében a hagyatéki eljárásban megkötött egyezség alapján a felperesek 40 000 Ft készpénzt fizettek meg **N. S.né K. J.** részére és lemondtak javára a társasházi lakásban fennálló $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadról.

A két család közötti kapcsolat a néhai halálát követően fokozatosan megromlott, mert egyrészt az alperes családja szerint a válás vezetett a néhai halálához, amiért **N. S.**néra nehezteltek, másrészt évekkel később egy külterületi ingatlanra vonatkozó póthagyatéki eljárás lehetőségével kapcsolatban a felperesekben és édesanyjukban merült fel, hogy a hagyatéki eljárás során számukra kedvezőtlen megállapodást jött létre.

A sírt az alperes és édesanyja együtt gondozta, akik között szóba került, hogy a sírhely használati idejének lejártát követően azt nem kell meghosszabbítani, hanem a családi háznál kell a hamvakat elhelyezni. Az időközben elhunyt **N. S.né K. J.** is ebbe a sírba került eltemetésre. Az I. rendű felperes és édesanyja néhai **N. S.** sírját havonta-kéthavonta látogatta, ott virágot helyeztek el és rótták le a kegyeletüket. A.... megyében élő II. rendű felperes a távolság miatt évente egy-két alkalommal kereste fel a sírt.

2007. május hónapban a temető gondnoksága írásban értesítette az alperest a sírhely használati idejének lejártáról, aki azt nem hosszabbította meg, hanem a hamvakat - a koporsóban eltemetett maradványokat utóbb elhamvasztatva - a lakásánál kialakított kolumbáriumban helyezte el a szükséges engedélyek birtokában 2007. augusztus hó 31. napján. Minderről az alperes a felpereseket nem értesítette, akik a 2007. évi halottak napján szembesültek a sírhely megszüntetésével.

Az I. rendű felperes az alperestől nem kapott pontos felvilágosítást a sírhely megszüntetésének okáról és az ott volt földi maradványok jelenlegi helyéről, amelyről a temetőgondnokság sem adott ki információt. Emiatt az I. rendű felperes 2010. február vagy március hónapban feljelentést tett a rendőrségen. Azért nem hamarabb, mert 2007. december hónapban elhunyt az anyai nagyapja, 2008. január hónapban pedig az anyai nagymama, majd a hosszabb idő óta várt gyermekáldás előtt állt, és nem akarta a terhességét, valamint a gyermek születését követő kezdeti időszakot a rendőrségi eljárással terhelni. A felperesek a rendőrségi eljárás keretei között szereztek tudomást a hamvak jelenlegi helyéről. Ők 2007. novemberét követően pár hónapon belül a temetőgondnokságtól kért engedélyt alapján egy emlékkövet helyeztek el a korábbi sírhelyénél apjuk nevének, születési és halálozási évének feltüntetésével a kegyeleti joguk gyakorlása céljából.

A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a kegyeleti jogukat. Kérték ezért őt a jogsértés megszüntetésére kötelezni a hamvak kiadása útján, valamint személyenként 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére és kérték kötelezni.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 25. sorszám alatt meghozott ítéletében megállapította, hogy az alperes kegyeleti jogsértést követett el az 1996. január hó 11. napján elhunyt **N. S.** hamvainak a "**X-i**" köztemetőből a szám alatti ingatlanba való áthelyezésével, ezért kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felpereseknek a hamvakat az azt magában foglaló urnával együtt. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek 25 000 Ft perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 45 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket és 48 860 Ft állam által előlegezett költséget. Kötelezte egyetemlegesen a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra 7 500 Ft le nem rótt kereseti illetéket és 8 145 Ft állam által előlegezett költséget. Megállapította, hogy a felperesek részleges költségmentessége folytán 7 500 Ft le nem rótt kereseti illetéket és 8 145 Ft állam által előlegezett költséget az állam visel.

Határozatának indokolása szerint a kegyeleti jog tágabb értelemben mindenkit megillet, akinek emlékében az elhunyt él, ám bizonyos jogosítványok gyakorlására csak a Ptk. 685. §-ának b) pontjában felsorolt hozzátartozók jogosultak. A kegyeleti jog nem az elhunyt személyt, hanem az elhunyt személy emlékét továbbörzítő, az emlék megóvásáról gondoskodó személyek közül azokat illeti meg, akik a kegyeleti joguk megsértése miatt perindításra jogosultak. Amennyiben a kegyeleti jog megsértése a kegyeleti jog jogosultjainak egymás közötti jogviszonyát érinti, a kegyeleti jogok versengéséről van szó, amely esetben annak is jelentősége van, hogy a kegyeleti jog egyes jogosultjai mennyire szoros családi kapcsolatban álltak az elhunyttal. Miután jelen esetben a feleknek a néhai egyaránt közeli hozzátartozója volt, egyforma súllyal illette meg őket a kegyeleti jog gyakorlása anélkül, hogy jogszabályi rendelkezés a kegyeleti jog közös megegyezésen alapuló gyakorlását előírná. A kegyeleti jogosultak egymástól függetlenül is tehetnek a kegyeleti jog rendeltetésszerű gyakorlása körében érvényes - a halott emlékét és a többi jogosult kegyeleti jogait nem sértő - intézkedéseket, azonban a halott emlékének megóvása körében fokozott jelentősége van a kegyeleti jogosultak együttműködésének (BH 1984/352.), ami a Ptk. 4. §-ának (1) bekezdéséből is következik.

A néhai temetését intéző alperes volt elsősorban jogosult, s nem pedig köteles a sírhely használati idejének a meghosszabbítására, továbbá a kölcsönös együttműködési kötelezettségre figyelemmel a használati idő lejártáról és a használat megszűnéséről köteles lett volna értesíteni a felpereseket, velük együtt meghatározva néhai **N. S.** hamvainak további sorsát. Azt az alperes nem tudta bizonyítani, hogy 2007. május hónapban a felpereseket a használati idő lejártáról és a néhai hamvainak áthelyezéséről bármilyen módon is értesítette volna. Az alperes a fenti magatartásával a kegyeleti jogát rendeltetésellenesen gyakorolta, megsértve a felperesek kegyeleti jogát, ezért az elsőfokú bíróság indokoltnak találta a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontjára alapított szankció alkalmazását.

A hamvak magánlakásnál való elhelyezése a felperesek kegyeleti jogának gyakorlását korlátozta, mert időpontot kellene egyeztetniük az alperessel, továbbá a két család közötti megromlott kapcsolat miatt nem várható el a kegyeleti joguk alperes lakásán történő gyakorlása sem. Emiatt alapos volt a hamvak kiadása iránti s a Ptk. 84. §-a (1)

bekezdésének d) pontján alapuló kereseti kérelmük figyelemmel a felperesek azon szándékára is, hogy a hamvakat köztemetőben helyezték el, ami az alperes kegyeleti jogát nem sérti.

Az alperes a felek között megkívánt kölcsönös együttműködés szabályát megszegve a felperesek hozzájárulása nélkül helyezte át a néhai hamvait a lakásába, ezáltal a felperesek kegyeleti jogát jogellenesen korlátozta, valamint azt meg is akadályozta addig, amíg a hamvak helyéről a felperesek tudomást nem szereztek, ezért az okozott kárért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján felelősséggel tartozik.

Köztudomású, hogy súlyos lelki szenvedést okoz, ha a hozzátartozót megfosztják attól a lehetőségtől, hogy közeli rokonának emlékét a sírhely látogatásával megőrizze és a kegyeleti jogait az emlékhelyen gyakorolja. A kegyeleti jogát rendszeresen gyakorló I. rendű felperes enyhe fokú pszichés károsodást szenvedett el az alperes magatartásával okozati összefüggésben, amit a mai napig sem tudott teljesen feldolgozni. A hamvak eltűnésével és a kegyeleti joggyakorlás elnehezítésével kapcsolatban feldolgozatlan indulatok és düh jelentkezett nála, valamint ezek következtében enyhefokú szorongás, nyugtalanság és depresszió is, amely pszichés tünetek a mindennapi életvitelét kismértékben megnehezítették. Ezen hátrányok kompenzálására az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja, a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése, valamint a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdései alapján. A II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét az elsőfokú bíróság elutasította egyfelől a kegyeleti jog ritkán történő gyakorlása miatt, másfelől pedig azért, mert ő nem vette fel a kapcsolatot az alperessel és nem indított rendőrségi eljárást a hamvak felkutatására, továbbá nála pszichés károsodás sem jelentkezett.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről, valamint a le nem rótt kereseti illetékről és az állam által előlegezett költségről a felek pernyertességének aránya és a felperesek 50 %-os mértékű részleges költségmentességére tekintettel rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Azért tartotta sérelmesnek az elsőfokú bíróság döntését, mert ő temettette el a testvérét, gondozta a sírt és fizette a bérleti díjat (amely kiadásokhoz a felperesek semmivel nem járultak hozzá), sőt, a néhait életében is ő segítette hozzá az édesanyjával közösen a lakása megvásárlásához. Vitatta, hogy már a sírhely megszüntetését megelőzően is rossz lett volna a két család viszonya, továbbá kifogásolta a tanúvallomások értékelését. Sérelmezte a hamvak kiadására való kötelezését, mert a néhaival fennállt szorosabb kapcsolata és az a körülmény, hogy a néhait ő temettette el, feljogosítja a hamvak további őrizetére. Ugyancsak sérelmezte az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést, azt megalapozatlannak és indokolatlannak tartotta.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet részben elutasító rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló jogi következtetésre jutott, aminek az indokait is maradéktalanul osztotta az ítélet tábla, ezért az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, s a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokainál fogva hagyta helyben.

Csupán az alperes fellebbezésében írtak miatt szükséges megjegyezni az alábbiakat:

Valótlant állított az alperes, amikor arra hivatkozott, hogy ő temettette el a testvérét és fizette a használati díjat, amely kiadásokhoz a felperesek semmivel nem járultak hozzá, valamint a néhait ő segítette hozzá édesanyjával közösen a lakás megvásárlásához. Ezzel szemben tény, hogy a sírhelyet az alperes édesanyja váltotta meg 25 évre a férjének temetésekor, amely idő letelte után a sírhely felszámolásra került, azaz nem volt olyan használati díjfizetési kötelezettség, amelyet az alperesnek kellett teljesíteni, s amitől a felperesek elzárkóztak volna. Valótlan az az állítás is, hogy a temetési költséghez a felperesek nem járultak hozzá, mert a hagyatéki eljárásban megkötött egyezség értelmében mind a temetési költség, mind pedig a lakás vásárlásához az alperes édesanyja által nyújtott 320 000 Ft kölcsön kompenzálására fizettek meg a felperesek a hagyatéki hitelezőként fellépő néhai **N. S. né K. J. -nak** (akit a hagyatéki tárgyaláson éppen az alperes képviselt, tehát tudott a megállapodás részleteiről) 40 000 Ft-ot és mondtak le a javára a társasházi lakásban meglévő $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadról. Még ha ezen tények valóságosak is lettek volna, ezek alapján sem lett volna jogosult az alperes önkényesen, a felpereseket a döntésből kizárva és a kegyeleti joguk sérelmére a néhai hamvainak lakásában való elhelyezéséről gondoskodni.

Ugyan az alperes a két család közötti viszony megromlásának idejét a sírhely megszüntetését követő időre tette, azonban saját előadása szerint sem ismerte a felperesek címét, telefonszámát, amely körülmény éppen a családi béke sírhely megszüntetését megelőző időszakra vonatkozó zavartalansága ellen szól. A kapcsolat megromlásának időpontja annyiban közömbös is volt, hogy az alperes elismerése szerint a felperesekkel fennálló viszonya jelenleg rossz, ebből pedig egyenesen következik, miszerint a felperesek a kegyeleti jogukat az alperes lakásán zavartalanul nem tudnák gyakorolni.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem bizonyította, miszerint a felpereseket értesítette volna a sír felszámolásáról és a hamvak áthelyezéséről. Az alperes az elismerése szerint nem ismerte a felperesek tartózkodási helyét és telefonszámát, ezért nem is tudta őket értesíteni a sírhely használati idejének közelgő lejártáról, ahogy állítása szerint a férje sem értesítette őket telefonon a hamvak

áthelyezéséről. Ugyan az alperes férje - annak tanúvallomása szerint - a felperesek édesanyját telefonon értesítette ez utóbbi körülményről, ám ennek megtörténtét **N. S.** né tagadta, ezért az egymással ellentétes állításokból fakadó bizonyíthatatlanság következményének a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében bizonyításra köteles felet kellett sújtania, aki ezen tény tekintetében az alperes volt. Úgyszintén nem került bizonyításra, hogy **D. R.** a II. rendű felperessel a sírhely megszűnésével kapcsolatban az iwiw közösségi portálon keresztül levelet váltott volna 2007. május vagy június hónapban, mert ugyancsak a II. rendű felperesnek és a közeli hozzátartozói kapcsolat miatt elfogulatlannak nyilvánvalóan nem tekinthető tanúnak az állítása áll egymással szemben. A bizonyíthatatlanságon **H.I-né** tanú vallomása sem változtathatott, mert ő közvetlen tudomással nem rendelkezett az előbb említett tényekről, azokról kizárólag az alperes elmondásából tudott.

Az a körülmény, hogy a felperesek haladéktalanul nem érvényesítették a kegyeleti joguk megsértése miatti igényüket, azt nem enyhésztette el, s az időmúlással összefüggésben előadott alperesi magyarázat - miszerint a felperesek ezzel akarták megghiúsítani az alperes bizonyítási kötelezettségének a teljesítését - semmivel alá nem támasztott fikció és hipotézis, amely nem eredményezhette a kereset elutasítását.

Alaptalanul sérelmezte az alperes a hamvak kiadására való kötelezését, mert a néhaival fennállt és általa állítottan a felperesekénél szorosabb kapcsolat a kegyeleti jog többi jogosultjának sérelmére nem alapozza meg a hamvak „őrizetének” a jogát, amellyel szemben a felperesek a hamvakat tartalmazó urnát ismét a köztemetőben kívánják elhelyezni, amely megoldás minden érintett számára lehetővé teszi a kegyeleti jog akadálytalan és zavartalan gyakorlását.

A nem vagyoni kártérítés összegének megállapításakor azt kellett vizsgálni, hogy az alperes által elkövetett jogsértés miatt az I. rendű felperes milyen jellegű és mértékű nem vagyoni hátrányt szenvedett. Az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során feltárt konkrét tényállás és az ítéletében hivatkozott köztudomású tények alapján az alperes okozta jogsérelem folytán bekövetkezett hátrányokat, következményeket helyesen vette számba, s az aggálytalannak tekintendő szakvéleményből kiindulva megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperes kegyeleti jogának megsértése következtében sérült a Ptk. 76. §-ában deklarált egészséghez való joga, ami szükségessé tette az elszenvedett immateriális hátrány más előny nyújtásával történő kompenzálását. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes esetében az őt ért nem vagyoni hátrány ellensúlyozására alkalmas kártérítést határozott meg, ezért annak összegét sem volt indokolt csökkenteni, mivel a megítélt 500 000 Ft szükséges, de egyben elegendő is a bekövetkezett immateriális hátrány ellensúlyozására, valamint felel meg egyúttal az egységes megítélés követelményének.

Az alperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében köteles a jogi képviselővel eljáró felperesek javára perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítélet tábla - a meg nem határozható pertárgyék alapulvételével - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései alapján határozta meg a Pp. 217. §-ának (1)

bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett. Az alperes annak ellenére rótt le fellebbezési eljárási illetéket, hogy az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jogos volt. Ennek összegét sem helyesen határozta meg, mert a fellebbezési eljárási illeték alapja az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontja szerint - lévén az eljárás tárgyának értéke nem állapítható meg - 600 000 Ft volt, azaz a fellebbezés illetéke az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésének megfelelően 36 000 Ft. Az ítélet tábla a pereszes alperest az általa szükségtelenül lerótt 30 000 Ft illetékre figyelemmel csupán a különbözetként jelentkező 6 000 Ft fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezte, méghozzá az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2011. december hó 7. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő